לעיל סב. עא:], (לעיל סב. עא:], (ברב אלפס וברא"ש וכן בילקוט ליתא להך דולאחיך לא תשיך וכ"נ שהיה הגי" רק שני לאוין ועיין בה"ה פ"ד מהלכות מלוה דין ב], ג) [ברכות ו:], ד) [ב"ב קנג.], ה) [דברים כג], [שמות כב], ז) [לקמן עו.], **ה**) [לקמן עו:],

תורה אור השלם 1 אֶת כַּסְפְּךְ לֹא תִתֵּן לוֹ בנשר ובמרבית לא תתן אָבֶלֶּךְ: ויקרא כה לז 2 אַל תִּקַח מֵאִתוֹ נֶשֶׁרְ 2 ותרבית ויַראת מאַלהֵיךּ :וחֵי אָחִיךּ עִמֶּך

ייסר אָנוּרן בּבְּוּר. ויקרא כה לו אַם בָּסֶף תַּלְוֶה אֶת 3 עַפִּי אֶת הֶעְנִי עִפְּןר לא תִהְיָה לוֹ כְּנֹשֶׁה לא רְשִׁימוּן עְלָיוֹ נָשֶׁרְ: שמות כב כד

שנווו כב כו 4 לא תְקַלֵּל חַרִשׁ וְלִפְנֵי עוֵר לא תִתֵּן מִכְשׁל וְיָרַאתָ מַאֱלֹהֶיךְּ אֲנִי יִיָּ:

ױקרא יט יד ױקרא יט יד 5 לא תַשִּיךְ לְאָחִיךְ נֶשֶׁךְ בָּסָף נָשֶׁךְ אַבֶּל נָשֶׁךְ כָּל דְבָר אֲשֶׁר יִשְׁךְ:

6 לנכרי תשיר ולאחיר לא תַשִּׁירְ לְמַעַן יְבֶרֶכְךְ יְיָ אֱלֹהֶירְ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךְ אֱלֹהֶירָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶרְ על הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָה לְרִשְׁתָּה: שָׁמָּה לְרִשְׁתָּה: דברים כג כא

ראשנוי 7 הִרְבַּבְתְּ אֶנוֹשׁ לְרֹאשׁנוּ בְּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לְרְוָיָה: תהלים סו יב

8 הַאָלַמְנָה שִּׂפְּתֵי שָׁקֶר הַדְּבָרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק בָּגַאַוָה וָבוּו: תהלים לא יט

הנהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גריד. נ"ב ובמשנה ד' פ"ב דמעשר שני גורס צריד הוא לשון יבש כמו לרידי מנחות

כל ימי גריד אחד. הם ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך מחבירו או קשה מחבירו אלא מותר לומר לו עדור עמי היום הזה של גריד ואעדור עמך ביום פלוני של גריד: (b) גריד. לשון יובש שהארץ יבשה ואין גשמים יורדין: וכל ימי רביעה. חשובין כאחד: אבל לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה. שימי רביעה קשין למלאכה בשדות: על לא חסן לו. את כספך לא חתן לו בנשך עוברין על בל חתן ועל לא תקח כו' כל חד וחד מאי דשייך ביה כדמפרש בגמרא: גבז' מלוה עובר בכולן. בכל

הני דחשיב במתני׳ דהוא נותן בנשך בשעת הלואה והוא לוקח בשעת פירעון והוא לו כנושה כשתובעו ודוחקו והוא שם עליו נשך בשעת פיסוק התנאי ונותן מכשול לפני הלוה להעבירו על לא תשיך לאחיך שהיא אוהרה ללוה: מפסידין. כדאמר בפירקין (דף עא.) מתמוטטין לעולם: משה חכם. לישנה מעליה נהט: לא מהיה לו כנושה. לא מראה בעיניו כנושה בו שיראה ויבוש: לרחשנו. לשון נושה כדמתרגמינן כרשיאי הרי אנו באים באש ובמים: עובר משום לפני עור. שעולה על רוחו של לוה לכפור: הללה. כשתובעו חה כופר הכל מקללין אותו ואומרין שהוא דובר על לדיק עתק: ומשתלי. ישכח הלוחתי וחגרום קללה לעצמי: לועקין. בב"ד של מטה: ואינן נענין. שהרי הם גרמו לעלמן: קונה אדון לעלמו. מפרש לקמן: סולה מעותיו בנקרי. אומר מעות שאני משתמש בהן של פלוני נכרי הם שלא להשביע עלמו ופעמים שהנכרי שומע ומעמיד עדים ותובעו בדיניהם:

הדרן עלך איזהו נשך

השובר אם האומנין והטעו זה את זה. מפרש בגמראי: שכר את החמר או את הקדר להביא פרייפרין וחלילין. קדר בעל קרון: פרייפרין. עלים משופים ונאים לעשות לו אפריון: חלילין לכלה. לשמח חתן וכלה: או למת. לקונן: משרה. רויי״ש. מים ששורין בהן קנבום ופשתן כשהן בגבעולין: מקום שאין אדם. שאינו מולא פועלין לשכור והפשתן אבד והוא סמך עליהן: שוכר עליהם. בני אדם ביוקר ועליהם לשלם: או מטען. מפרש בגמראש: השוכר את האומנין. לעשות מלאכה בקבלנות בכך וכך: וחזרו בהן. לחחר שעשו מקלת: ידם על התחתונה. אם הוקרו פועלים ואינו מולא מי שיגמרנה בשכר שחיה מגיע לאלו על העתיד לעשות מעכב משכר ממה שעשו כל מה שיצטרך להוציא עד שתגמר מלאכתו בשכר שפסק עם אלו. ואם החלו פועלים וימלא שיגמרנה בפחות ישום להם מה שעשו ויתן להם מה שפסק עשו חליה יתן להם חלי שכרן ואין יכולים לומר לו הרי פועלים אחרים תחתינו לגמור מלחכתך ותן לנו כל שכרינו חוץ ממה שנטלו אלו:

כל ימי גריד אחד כל ימי רביעה אחת לא יאמר לו חרוש עמי בגריד ואני אחרוש עמך ברביעה רבן גמליאל אומר איש רבית מוקדמת ויש רבית מאוחרת כיצד נתן עיניו ללוות הימנו והוא משלח לו ואומר בשביל שתלוני זו היא רבית מוקדמת לוה הימנו והחזיר לו את מעותיו והוא משלח לו ואומר בשביל מעותיך שהיו במילות אצלי זו היא רבית מאוחרת ר"ש אומר יש רבית דברים בלא יאמר לו דע כי בא איש פלוני ממקום פלוני שנואלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה והערב והעדים וחכמים אומרים יאף הסופר עוברים משום ילא תתן ומשום יאל תקח מאתו ומשום ילא תהיה לו כנושה ומשום זולא תשימון עליו נשך ומשום ולפני עור לא תתן מכשול ויראת מאלהיך אני ה': גמ' תניא ר"ש בן יוחי אומר מנין לנושה בחבירו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום השאסור להקדים לו שלום ת"ל פנשך כל דבר אשר ישך אפילו דיבור אסור: ואלו עוברין: אמר אביי ימלוה עובר בכולן לוה עובר משום ילא תשיך לאחיך יולאחִיך לא תשיך ולפני עור לא תתן מַכשול ערב והָעדים אין עוברין אלא משוִם לא תשימון עליו נשך תניא ר"ש אומר מלוי רבית יותר ממה שמרויחים מפסידים ולא עוד אלא שמשימים משה רבינו חכם ותורתו אמת ואומרין אילו היה יודע משה רבינו שיהיה ריוח בדבר לא היה כותבו כי אתא רב דימי אמר מנין ילנושה בחבירו מנה ויודע שאין לו שאסור לעבור לפניו ת"ל לא תהיה לו כנושה 📭 אמי ורבי אסי דאמרי תרוייהו כאילו דנו בשני דינין שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים אמר רב יהודה אמר רב "כל מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים עובר משום ולפני עור לא תתן מכשול וריש לקיש אמר "גורם קללה לעצמו שנאמ' •תאלמנה שפתי

ערב ועדים אין עוברין אלא משום בל תשימון. זימנין דעברי נמי אלפני עור לא תתן מכשול כגון שלא היה מלוה בלא ערב ועדים אבל לא תשימון פסיקא ליה אבל לפני עור זימנין דלא עברי כגון שהיה מלוה לו בלאו הכי כי היכי דמושיט כוס של יין למיר לא עבר אלא היכא דקאי בתרי עברי נהרא שלא היה שותהו אם לא היה זה (4"1 77 (4)

הדרן עלך איזהו נשך

השוכר את האומנין. משמע ליה בין בשכיר יום בין בקבלנות אבל בפרקין דבתר הכי (דף פג.) נקט פועלים משום דפועלים לא משמע אלא שכירי יום דבהכי מיירי כדאמר התם בזמן שאמר להשכים ולהעריב ורב נמי דקאמר (לקמן עז.) פועל יכול לחזור אפילו בחלי היום דוקא בשכיר יום איירי ולא בקבלן כדמוכח בשמעתין ולכך נקט פועל ולא אומן וא״ת דתניא לקמן בשמעתין (שם) השוכר את הפועל ובחלי היום שמע שמת לו מת או אחזתו חמה אם שכיר הוא כו' ואם קבלן הוא כו' כיון דברייתא מיירי בין בשכיר בין בקבלן אמאי נקט פועל ה"ל למינקט אומן דמשמע תרוייהו וי"ל דה"ק אם שכיר הוא כדאמר השוכר את הפועל נותן לו שכרו ואם קבלן הוא כך דינו ומשום דבעי למתני ובחלי היום וחלי היום לא שייך למתני אלא אשכיר יום: את הקרר. בשני רישין והוא בעל קרון ולספרים דגרסי קדר י"ל דלהכי נקט קדר לפי שקדרים

רגילין להיות להם קרונות: פרייפרין. דבר האבוד חשיב לה שעתה זמנו הוא לעשות:

ואזינ

שקר הדוברות על צדיק עתק אמרו ליה רבגן לרב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבגן שלח ליה בהדי פניא דמעלי שבתא לישדר לי מר עשרה זווי דאתרמי לי קטינא דארעא למזבן שלח ליה ניתי מר סהדי ונכתב כתבא שלח ליה אפילו אנא נמי שלח ליה כל שכן מר דמריד בגירסיה משתלי וגורם קללה לעצמי תנו רבנן שלשה צועקין ואינן נענין ואלו הן מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים והקונה אדון לעצמו ומי שאשתו מושלת עליו קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה נכסיו בנכרי איכא דאמרי הכותב נכסיו לבניו בחייו איכא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחריתא:

הדרן עלך איזהו נשך

השוכר את האומנין והטעו זה את זה יאין להם זה על זה אלא תרעומות ישכר את החמר ואת הקדר להביא פרייפרין וחלילים לכלה או למת ופועלין להעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר שאבד וחזרו בהן מקום שאין שם אדם ישוכר עליהן או מטען השוכר את האומנין וחזרו בהן ידם על התחתונה

הלכה ו סמג עשין לג

שלג סעיף א: ב ל מיי שם ועיין בהשגות ובמ"מ

לעזי רש"י רויי"ש [רויש"א]. מקום

מוסף רש"י לראשנו. להיות נושה בנו דמתרגמינן כנושה כרשיא (ברכות ו:).

הדרו עלד איוהו נשד

קעג א מיי׳ פ״ה מהלי סמג לאוין קפה טוש"ע י"ד סי' קס סעיף ו: קעד ב מי" שם הל' יג מוש"ע שם סעיף

יב: קעה ג מיי׳ שם פ״ד הל׳ ב מתג לאון קלג ב מתג לאון קלג טוש"ע י"ד שם מעיף א: קעו ד מי" שם הלכה ב: קעו ה מי" שם פ"ה הלי

יב סמג שם טוש"ע י"ד סיי קס סעיף יא: קעח ו מיי׳ שם פ״ד הלכה די

יאנים כיים שם הלי ג סמג לאויו הפה טוש"ע ח"מ סי׳ לו סעיף קם חטימיי שם פ"ב קם חטימיי שם פ"ב

טוש"ע ח"מ סימן ע סעיף ים. מיי פ"ט מהלכות שכירות הלכה ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי

מוש"ע שם סעיף ה:

נרייה (לפשתן).